

Visie gebied Schanstoren Arcen

Inhoudsopgave

- 1. Voorwoord**
- 2. Algemene gegevens**
  - 2.1 Zakelijke gegevens
  - 2.2 Locatiegegevens
- 3. Planologisch kader**
  - 3.1 Bestemmingsplan
  - 3.2 Beheersverordening
- 4. Stedenbouwkundige geschiedenis**
  - 4.1 Vroege bewoning
  - 4.2 Stapelrecht
  - 4.3 Omwalling en kasteel
  - 4.4 Bouwgeschiedenis Schanstoren
- 5. Projecten met een directe relatie**
  - 5.1 Parkeervisie
  - 5.2 Dijkversterking
- 6. Stakeholders**
- 7. Bescherming van het monument**
- 8. Kernwaarden**
  - 8.1 Kuur-Natuur-Cultuur
  - 8.2 Terugbrengen vestingverleden
  - 8.3 Educatief verzamelpunt
  - 8.4 Moderniseren van het ongedwongen recreëren aan de Maas.
- 9. Conclusie en aanbevelingen**
- 10. Verantwoording proces**

1. Voorwoord

Een van de mooiste plekjes in Arcen is het gebied bij de Schanstoren met zijn weids uitzicht. Je kijkt rechts over de promenade, de Maas met in de verte de kerktoren van Broekhuizen. Recht vooruit het uitzicht over de Maas, de rozenvelden, met daarachter het kerkdorp Lottum. Naar links zie je de passantenhaven liggen en kijk je over de statige bocht die de Maas richting het zuiden maakt. Een prachtige plek om te genieten van de natuur.

Als je nu omdraait zie je het poortgebouw van het kasteel van Arcen een eindje verder op aan de rand van het dorp. Iets meer naar links de Kurversgraaf aan de overkant van de weg, met daar tegenover centraal in dit gebied de restanten van de Schanstoren. Maar wat is de Schanstoren geweest? Wanneer? Wat was zijn functie? Aan de omliggende fundamenten te zien is het veel groter geweest. Hoe groot? Wat is de connectie met de Kurversgraaf? Zo zijn er nog wel meer vragen. Een historische plek om antwoorden te geven op deze vragen. Een prachtige plek waar het vestingverleden van Arcen verteld kan worden.

Er komen veel ontwikkelingen af op dit gebied zoals dijkversterking, rivierverruiming, verkeer en toerisme. Het doel van deze visie is om al deze gebeurtenissen op elkaar af te stemmen, om zo tot een verbetering te komen van de ruimtelijke kwaliteit. Deze visie is opgezet conform de bedoelingen van de nieuwe Omgevingswet: ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit. Dat het een gebied mag worden waar het goed toeven is, waar de historie geproefd kan worden, voor zowel de eigen bewoners als de toerist.

2. Algemene gegevens

Dit hoofdstuk vermeldt de algemene gegevens van het gebied uitgewerkt in zakelijke en locatiegegevens.

Verder volgt de omschrijving van het rijksmonument.

2.1 Zakelijke gegevens

De eigenaar van de grond om de Schanstoren, alsmede het monument, is de gemeente Venlo.

2.2 Locatiegegevens

Schanstoren

Bij Schans 18

5944 AG Arcen

Monumentnummer: 8269

Inschrijving register: 19 februari 1969

Kadastrale gemeentenaam: Arcen en Velden

Gemeente code-sectie-nummer: ACN00-A-6399

X-Y coördinaten: 210044-387367

Rijksmonumentomschrijving

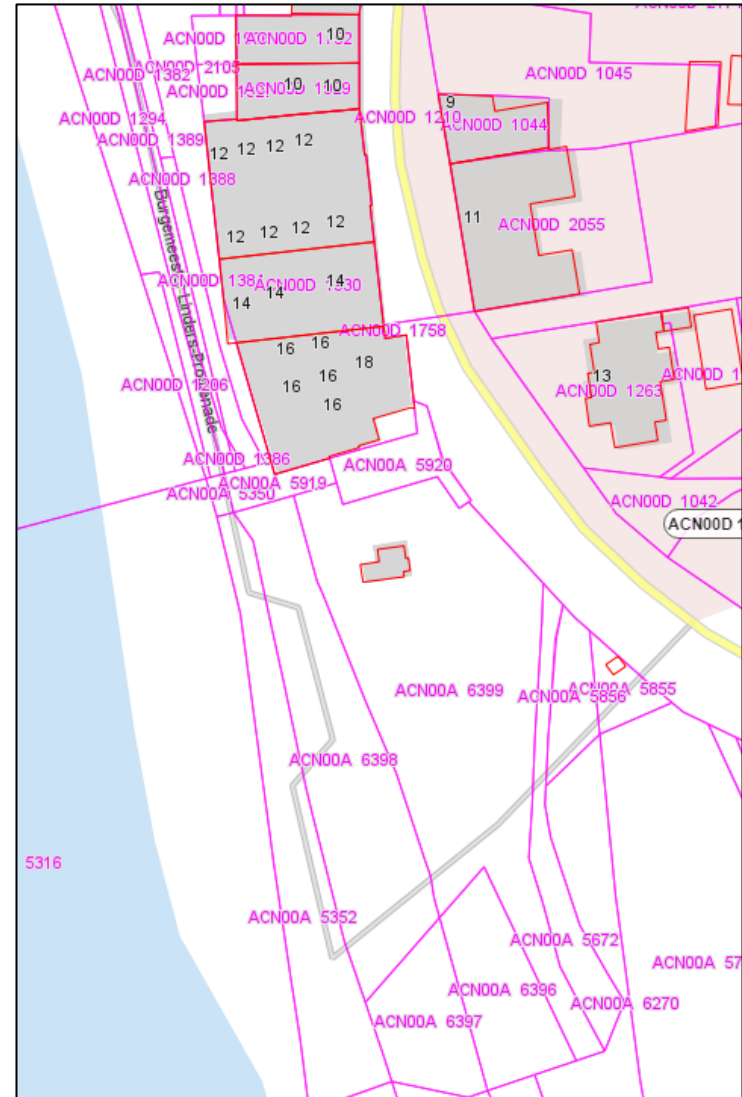
Overblijfsel van een sterkte aan de Maas, bestaande uit een vierkante trappentoren en enig aansluitend muurwerk met zijkant van een poortdoorgang, XIV of XV.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en –onderdelen

3. Planologisch kader

3.1 Bestemmingsplan

Op de bestemmingsplankaart is het gebied waarin de Schanstoren ligt aangegeven als groen met de locatie zelf als cultuurhistorische waarden. De aanduiding 'cultuurhistorische waarden' geeft aan dat deze locatie bestemd is voor de instandhouding en bescherming van de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en (groene) inrichting van de gronden.

Verder ligt er op het gebied de bestemming Waarde – Cultuurhistorie 3.

De voor 'Waarde – Cultuurhistorie 3' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende:

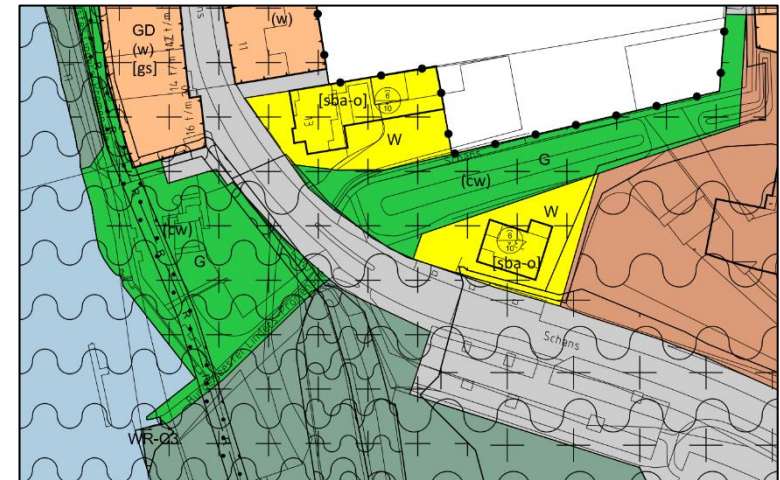
1. cultuurhistorische waarden
2. archeologische zeer hoge waarden

Al hetgeen in deze regels omtrent de ondergeschikte bestemmingen binnen de gebieden met de dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie 3' is toegestaan, is uitsluitend toelaatbaar indien, gehoord de gemeentelijke archeoloog en/of de beleidsadviseur monumenten van de gemeente Venlo, het verenigbaar is met het belang van het cultuurhistorisch waardevol gebied.

Als laatste ligt er op het gebied ook de bestemming Waterstaat – Stroomvoerend rivierbed. De voor 'Waterstaat - Stroomvoerend rivierbed' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor een stroomvoerende functie. Voor zover er nog een of meer andere dubbelbestemmingen geheel of gedeeltelijk samenvallen met 'Waterstaat – Stroomvoerend rivierbed', geldt het bepaalde in artikel 'Waterstaat – Stroomvoerend rivierbed'.

3.2 Beheersverordening

Door de gemeente Venlo is er voor Arcen Dorp op 7 december 2015 een beheersverordening opgesteld. De beheersverordening biedt de gemeente een instrument om gebieden met een lage dynamiek van een passende juridisch-planologische regeling te voorzien.

4. Stedenbouwkundige geschiedenis

4.1 Vroege bewoning

De bewoningsgeschiedenis van het gebied rond de Maas gaat ver terug. Een grafveld op de Hamert, nabij de noordgrens van Arcen, wijst op bewoning in de 6e eeuw voor Christus. In de Romeinse tijd liep op de oostoever van de Maas vermoedelijk een Romeinse weg naar Nijmegen. Ten noorden van Arcen ligt een Romeinse villa op 'De Steening', die mogelijk met deze weg verbonden was. Het dorp Arcen ligt zeker al vanaf 1300 op de locatie waar het nu ligt.

4.2 Stapelrecht

Arcen was in de 14e eeuw een belangrijke havenplaats, met stapelrecht op de Maas en tolrechten. Dat betekent dat bepaalde goederen die per schip over de Maas werden vervoerd, eerst in Arcen moesten worden opgeslagen en te koop worden aangeboden alvorens het schip door mocht varen. De plaatsen van het oude graafschap Gelder maakten daar dankbaar gebruik van. Naast stadsrechten kreeg Venlo in 1343 het stapelrecht op de Maas. Dit zou het einde betekenen van de Arcense handel, ware het niet dat geen van de betrokkenen meewerkte aan de verplaatsing van de handel van Arcen naar Venlo en alles dus bij het oude bleef.

4.3 Omwalling en kasteel

In de Late Middeleeuwen stond in het Sijzenbroek een toren, die kan worden beschouwd als een voorganger van het huidige Kasteel Arcen. Na de vrede van Munster werd een aanvang gemaakt met de bouw van het nu nog bestaande kasteel. De bouw werd pas in 1763 voltooid door Christiaan van Gelre. Het kasteel en het dorp liggen in een gebied waar in de loop der tijd veel oorlogen uitgevochten zijn en zij hoorden daardoor afwisselend tot verschillende landen en/of regeerders. Wellicht had Arcen daarom al heel vroeg omwalling en grachten. Zowel het jaartal van de oprichting als van slechting van de verdedigingswerken is onduidelijk. Bekend is dat de omwalling reeds in de 15e eeuw rond Arcen lag en er waarschijnlijk nog voor een deel rond 1770 aanwezig was. De restanten van de Schanstoren zijn resten van de hoektoren van de tolvesting en de Kurversgraaf is een overblijfsel van de voormalige gracht. De straatnamen Schans, Wal en Graaf verwijzen nog naar de vroegere omwalling.

KAART VAN TRANCHOT EN MÜFFLING 1803 - 1820

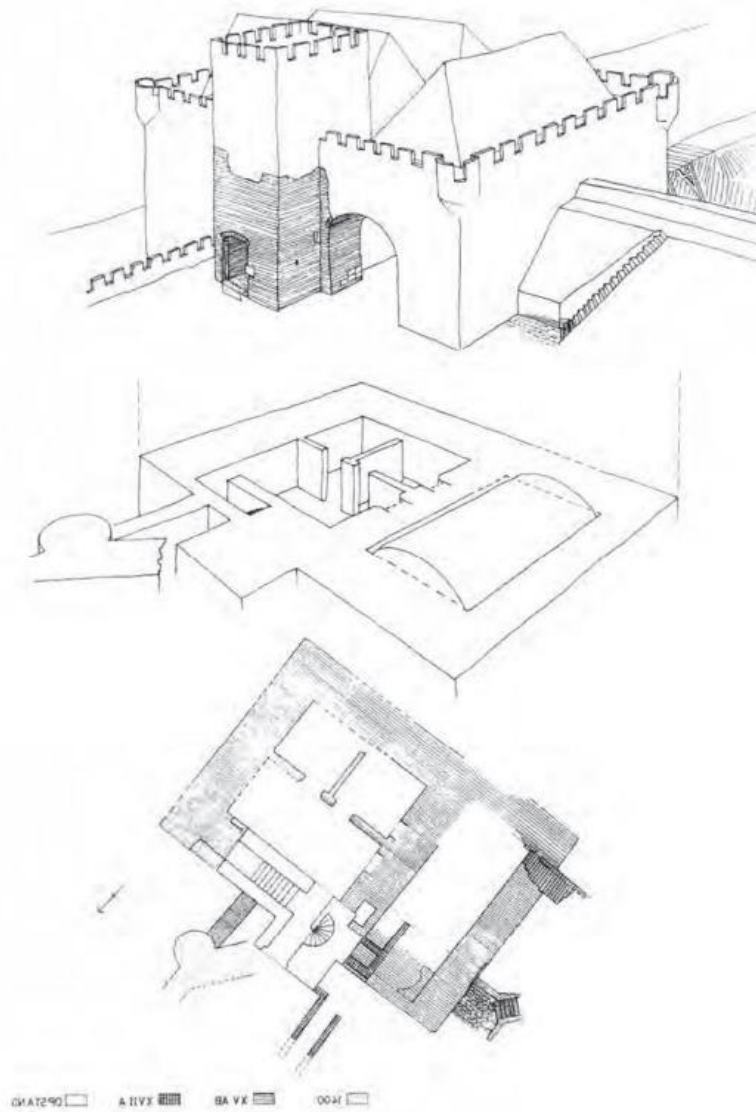

FACSIMILE KAART TOPOGRAFISCHE DIENST 1837 - 1842

4.4 Bouwgeschiedenis Schanstoren

Aan het eind van de 14de eeuw kwam er rond Arcen een stenen ommuring tot stand waarvan tijdens archeologisch onderzoek van de Schanstoren in de periode 1980-1984 de fundering van een kleine halfronde toren en de twee aansluitende stukken stadsmuurfundering in het zicht kwam. Deze torenfundering en één aansluitende stadsmuurfundering werden na archeologisch onderzoek opgemetseld. Er wordt aangenomen dat deze halfronde torenfundering een onderdeel vormde van een stadspoort dat geflankeerd werd door twee (half)ronde torens. Deze aanname werd reëel door de vondst nabij de schanstoren onder de bestrating van een tweede mogelijk overeenkomstige torenbasement. Deze kwam gedeeltelijk in het zicht tijdens de aanleg van een leidingsleuf maar werd overigens niet op een verantwoorde archeologische wijze vastgelegd. De vormgeving van het door twee torens geflankeerde poortgebouw heeft vermoedelijk als voorbeeld gediend voor de Arcense schepenbankzegel. De schepenbank waarvan de oudste vermeldingen uit 1371 dateren bezegelde de door hen uitgevaardigde akten namelijk met een 'eigen' zegel. Deze zegel vertoont een poortgebouw geflankeerd door twee ronde torens. Zowel poortgebouw als de ronde torens vertonen een torenspits met een krans van kantelen. Onder het poortgebouw en tussen de zijtorens bevindt zich een wapenschild van de heren van Arcen. De afbeelding van de zegel werd ook gebruikt als onderdeel van het gemeentewapen van de voormalige gemeente Arcen. Het afgebeelde poortgebouw vormde de veertiende-eeuwse voorloper van het poortgebouwcomplex waarvan de huidige Schanstoren een relict is.

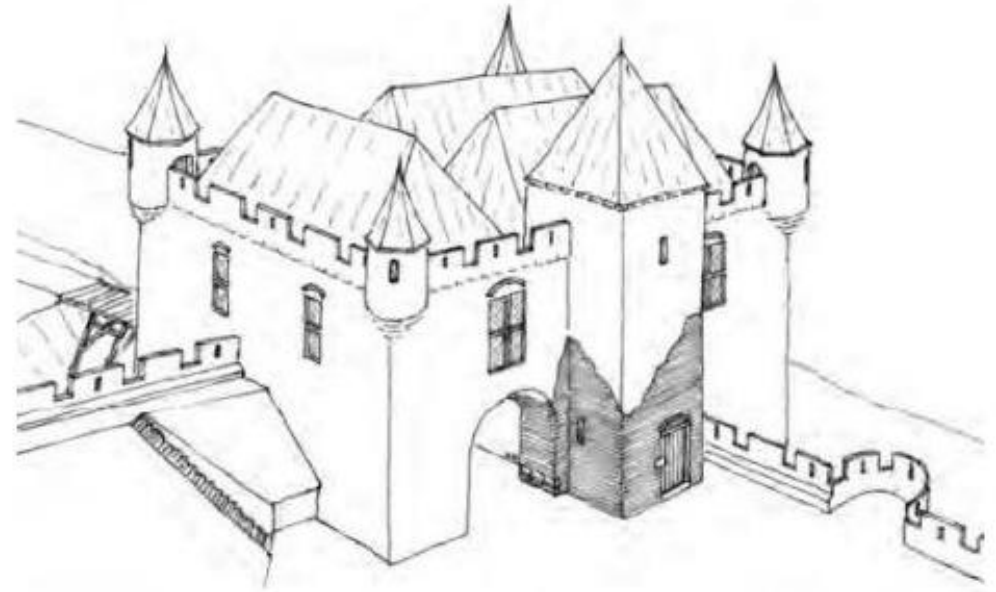

Dit poortgebouwcomplex kwam in de eerste helft van de vijftiende eeuw tot stand. Het bestond uit drie onderdelen, namelijk een langwerpig poortgebouw met ertegen een vierkant bijna torenachtige bouwwerk met op de snijvlak van beide bouwdelen een traptoren. Deze traptoren is als ruïne behouden en wordt de Schanstoren genoemd. De vierkante torenachtige bouw betrof waarschijnlijk de tol - die geheven werd van de passerende scheepvaart – en stond met zijn voet op de Maasoever. De prominente ligging aan de Maas maakte dat het voor de scheepvaart niet mogelijk was Arcen met haar tolvesting ongehinderd te passeren. Aan de hand van de archeologische vondsten heeft J.E. Dilz in 1987 een faserings- en reconstructietekening gemaakt. De faseringstekening vertoont ook een aantal aansluitende (kleine) funderingen die gedateerd worden in de eerste helft van de zeventiende eeuw. Deze houden verband met de krijgshandelingen van de Tachtigjarige Oorlog. Het betrof omlapwerkzaamheden nadat het indrukwekkende poortcomplex in 1635 door de Staatse troepen grotendeels verwoest was. Zowel de imponerende torenachtige bouw als het poortgebouw werden zwaar getroffen. Al het muurwerk aan de zuid- en westzijde met funderingsdiktes van 2,5m. werden tot op kelderniveau neergehaald. Alleen de Schanstoren, de noordelijke kelderruimte van de torenachtige bouw en het noordelijke gedeelte van de poort bleven gespaard. De buitenzijde (landzijde) van het ruïneuze complex werd aangeaard en de noordelijke poortopening werd grotendeels dichtgezet voor het aanbrengen van een man-poortje. Hierdoor werd het restant van het complex opgenomen in de zeventiende-eeuwse aarden omwalling van Arcen. De wal vertoonde aan de landzijde een bakstenen keermuur die deels over de fundamente van het verwoeste poortcomplex was aangelegd. Niet alleen de Schanstoren maar ook het plaatsje Arcen boete echter aan defensieve kracht in na de Vrede van Munster van 1648. Geteisterd door enkele stadsbranden en epidemieën die de Arcense bevolking decimeerde verloor Arcen sterk aan betekenis. Mede dankzij deze gebeurtenissen en de teruglopende handel werd de tolvesting niet meer herbouwd. Tot na 1700 is er sprake van dat de tol voldaan dient te worden in ons huis binnen de vesting Arcen. In de loop van de achttiende eeuw verloor Arcen definitief haar handelspositie en haar vestingwerken en verviel terug tot haar huidige dorpse karakter. Op het kadaster van ca 1830 komen de vestingwerken niet meer voor.

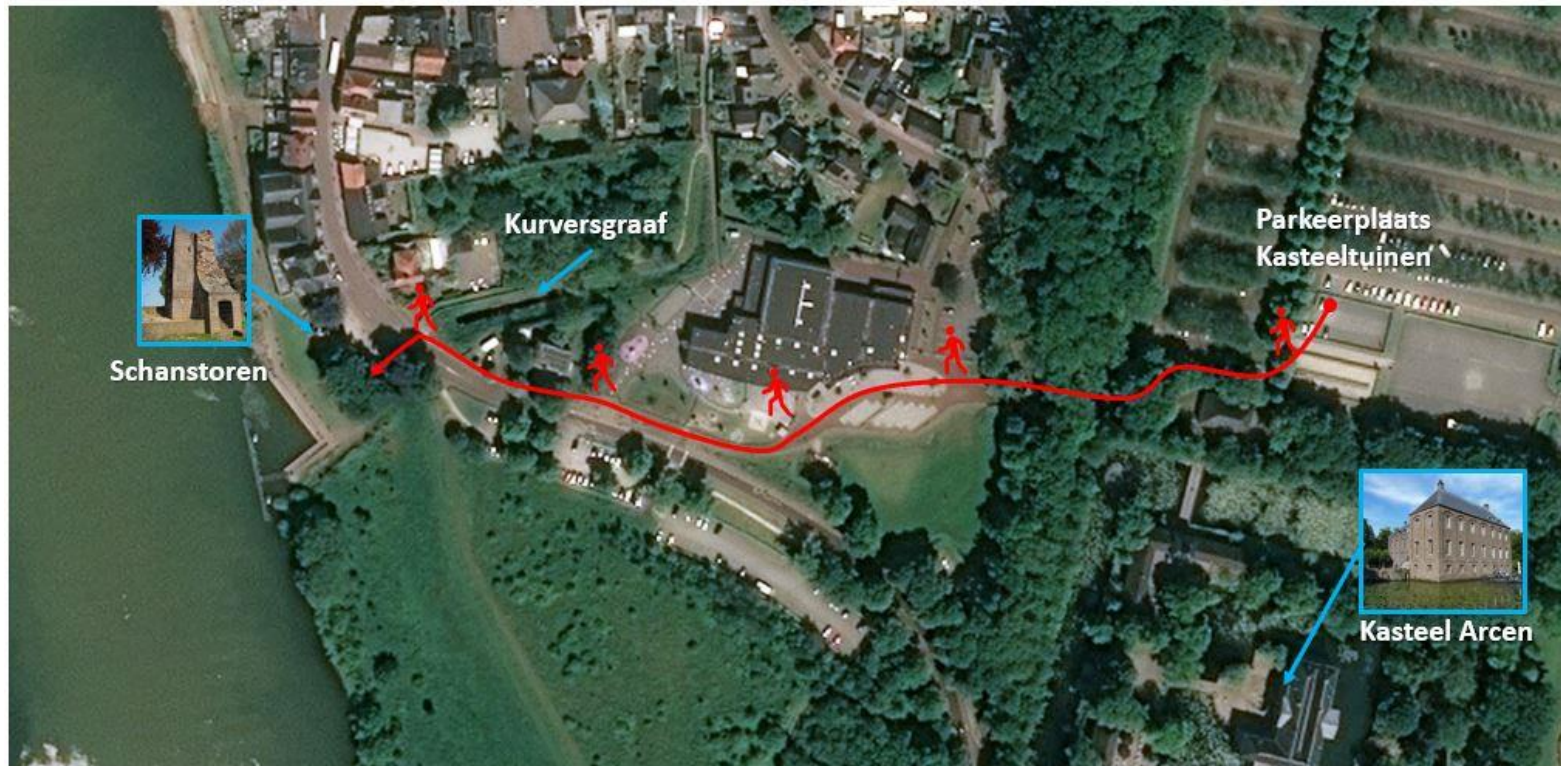
Tijdens het recente onderzoek heeft Hein Hundertmark in het muurwerk bouwsporen van een kruisvenster op de verdieping aangetroffen. Omdat het metselwerk van de schanstoren nooit bouwhistorisch was onderzocht bleven deze sporen tot voor kort onopgemerkt. Hundertmark: 'Door de bouwhistorische documentatie weten we nu dat er sprake was van een poortcomplex met een volwaardige verdieping met zolderverdieping in plaats van alleen een zolderverdieping. Dat betekent dat het bouwwerk nog imposanter was dan dat we al dachten'. 'De exacte functie van de verdieping is niet helder. Duidelijk is in elk geval dat er aan de dorpszijde flinke vensters waren voor de lichtinval. Mogelijk betrof het hier het verblijf van de poortwachter of dienden de vertrekken als administratieruimte voor de tol. Door deze vondst krijgt het poortgebouwcomplex een nog meer imponerende bouwmassa en uitstraling dan tot dusver bekend was', aldus Hein Hundertmark.

5. Projecten met een directe relatie

5.1 Parkeervisie Arcen.

In de parkeervisie Arcen wordt ervan uitgegaan dat toeristen bij de kasteeltuinen zullen parkeren. Vanuit deze parkeerplaats zullen zij via MFA de Schans naar het centrum van Arcen lopen. Deze route voert langs de Schanstoren waardoor hier een uitgelezen mogelijkheid ligt om een goede eerste indruk van Arcen achter te laten en te laten zien welke historische zaken er allemaal in Arcen te beleven zijn. De entree van Arcen kan een upgrade goed gebruiken!

5.2 Dijkversterking

Het HoogWaterBescherminsProgramma (HWBP) van het Waterschap Limburg, bedoeld om de dijken te versterken, heeft grote invloed op de mogelijkheden die benut kunnen worden in het gebied bij de Schanstoren.

De dorpsraad vindt hoogwaterbescherming voor Arcen erg belangrijk, ook voor de Schanstoren. Tevens beseft de dorpsraad zich terdege dat nu het moment is om voor de komende 100 jaar, misschien wel voor altijd, mogelijkheden te scheppen voor het gebied. Uitgangspunt is dat de keuze voor dijktraject en uitvoering geen significante hoogwaterpeilverhoging teweeg brengt. Aan het begin van het project had het waterschap de mond vol van mogelijkheden om Arcen mooier te laten worden in combinatie met de dijkversterking. Dit werden koppelkansen genoemd en waren belangrijk om te ontwikkelen. In deze fase van het project worden de koppelkansen echter zonder verdere onderbouwing aan de kant geschoven.

Het HWBP bevindt zich in de fase waarin het voorkeursalternatief (VKA) wordt bepaald. Voor het gebied bij de schanstoren was een ontwerpsessie beloofd door het waterschap maar deze heeft niet plaats gevonden. Het waterschap heeft de kering voorzien langs de Schans waardoor het rijksmonument buitendijks komt te liggen en visueel wordt afgesneden van het dorp. De dorpsraad vindt het een must dat er alsnog een ontwerpsessie komt. Tevens moeten de koppelkansen beter worden onderzocht zodat er niet alleen nadelige aspecten kleven aan de dijkversterking maar ook positieve. Er moet een juiste balans worden gevonden.

6. Stakeholders

Er zijn een aantal stakeholders te identificeren. Deze visie is geschreven vanuit het perspectief van Arcen waardoor de nadruk komt te liggen op deze stakeholders. Natuurlijk zijn er echter ook buiten Arcen stakeholders die in een later stadium meegenomen moeten worden.

Arcen	Dorpsraad Aanwonenden Stichting Heemkunde Smaakvol Arcen Toeristisch platform Belangenvereniging bewoners aan de Maas Limburgs Landschap
Gemeente Venlo	Erfgoed Toerisme Cultuur Natuur, Groen en Water Hoogwaterbescherming Parkeervoorzieningen Openbare ruimte
Rijkswaterstaat (RWS)	
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)	
Waterschap Limburg	

7. Bescherming van het monument

Bescherming van Arcen tegen hoogwater is zeer belangrijk. Dit geldt ook voor de schanstoren. Het rijksmonument zal tijdens periodes van hoogwater veel te lijden hebben. Volgens het Waterschap zullen de hoogwaters niet alleen een hoger peil hebben, maar ook frequenter zijn en langer aanhouden. Begin 2020 heeft het monument enkele weken onder water gestaan, terwijl het slechts een verhoogde waterstand betrof en geen hoogwater. Doordat het monument zich in een buitenbocht van de Maas bevindt, moet er gevreesd worden voor het in tact blijven van het monument. De zeer sterke stroming die er tijdens hoogwater is, gecombineerd met bijvoorbeeld meegevoerde boomstammen zal grote schade of zelfs complete vernietiging kunnen betekenen.

Voor de gedeeltelijk glazen kering bij la Tour Meuse worden uitgebreide sterkteproeven genomen bij de TU Delft, zie de foto hiernaast. Boomstammen worden daarbij met grote kracht meermalen tegen een glazen keerwand geslingerd. Indien deze proeven gedaan zouden worden bij de Schanstoren zou deze compleet worden verwoest.

Voor het behoud van het Rijksmonument op de lange termijn is het noodzakelijk dat de Schanstoren binnendijks wordt gelegd. Als dit niet gebeurt zal op de langere termijn het monument worden vernietigd door de steeds vaker voorkomende en langer aanhoudende hoogwaters. Het binnendijks leggen van de Schanstoren heeft geen invloed op het hoogwaterpeil.

8. Kernwaarden

8.1 Kuur – Natuur - Cultuur zijn de waarden van Arcen als toeristisch dorp.

Kuren, helemaal tot jezelf komen, kan in het verfrissende mineraalwater van het Thermaalbad. Ontspannen kan ook door de natuur in te gaan, wandelend of per fiets. Een combinatie van natuur en cultuur is te vinden in de Kasteeltuinen, waar je behalve het oude kasteel onder andere een rozentuin, watertuin en een bamboebos kunt bewonderen. Cultuur uit zich ook in de vele kuurconcerten, theater- en vertelfestivals die worden gehouden in de streek. Het aspergefeest op Hemelvaartsdag trekt elk jaar weer veel culinaire fijnproevers naar Arcen. Liefhebbers van een goed glas bier, jenever of likeur zullen misschien eerder een bezoekje brengen aan de Hertog Jan Brouwerij of Graanbranderij de IJsvogel.

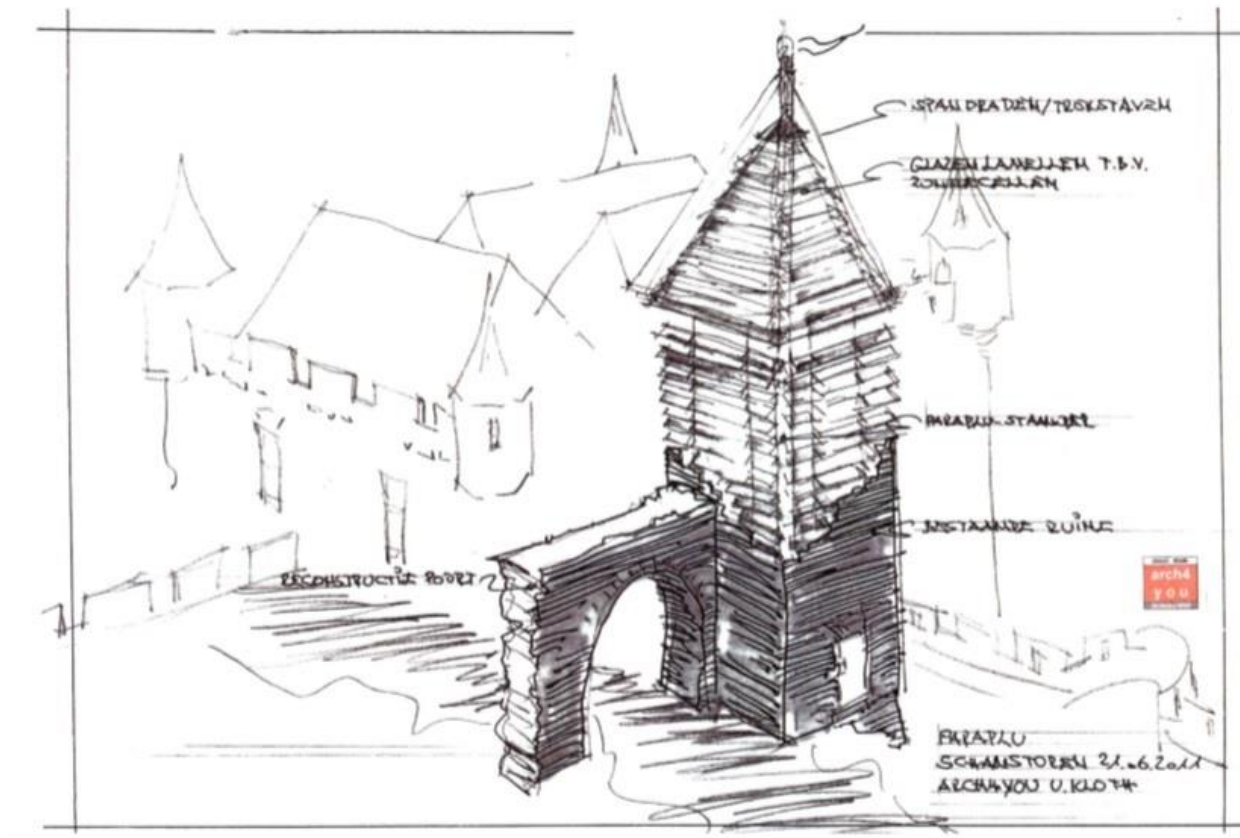
Er zijn echter vele historische plekken die in Arcen onderbelicht zijn. De Schanstoren geeft niet het idee ooit een toegangspoort te zijn geweest en je moet een kenner zijn om het vestingverleden te kunnen zien. De schanstoren wordt op de lange termijn bedreigd door de steeds vaker voorkomende en langer aanhoudende hoogwaters. De Kurversgraaf lijkt alleen maar een diepe greppel maar is veel meer. De Hamert met grafheuvels uit de 6^e eeuw voor Christus en de resten van een romeinse villa ten Noorden van de Hertog Jan brouwerij herinneren aan een ver verleden. Meer recent zijn de Fossa Eugenia met fort Hazenpoot. Ook het kasteel met de doolhof, tiendschuur, theehuis en de watermolen verdienen het om in een historische context te worden geplaatst. Er komen nog steeds veel toeristen om te recreëren aan de Maas. De huidige uitstraling van Arcen aan de Maas is er een van de tachtiger jaren van de vorige eeuw en beslist toe aan een opknopbeurt.

Samengevat zijn er drie zaken in Arcen die verbeterd kunnen worden.

- Benadrukken van het vestingverleden.
- Creëren van een educatief verbindingpunt.
- Moderniseren van het ongedwongen recreëren aan de Maas.

8.2 Benadrukken van het vestingverleden

Juist in het gebied bij de Schanstoren kan het vestingverleden beter worden benadrukt. De schanstoren geeft in de huidige staat bepaald niet het idee ooit een statig poortgebouw te zijn geweest. Deze plek kan juist duidelijk maken dat Arcen een vestingstadje is geweest. Er is een verdere studie nodig hoe dit kan worden vorm gegeven, maar met alleen al visualiseren van de contouren van het gebouw kan al een grote winst behaald worden. Dit visualiseren kan op verschillende manieren gebeuren, maar het voornaamste uitgangspunt is dat het monument behouden blijft.

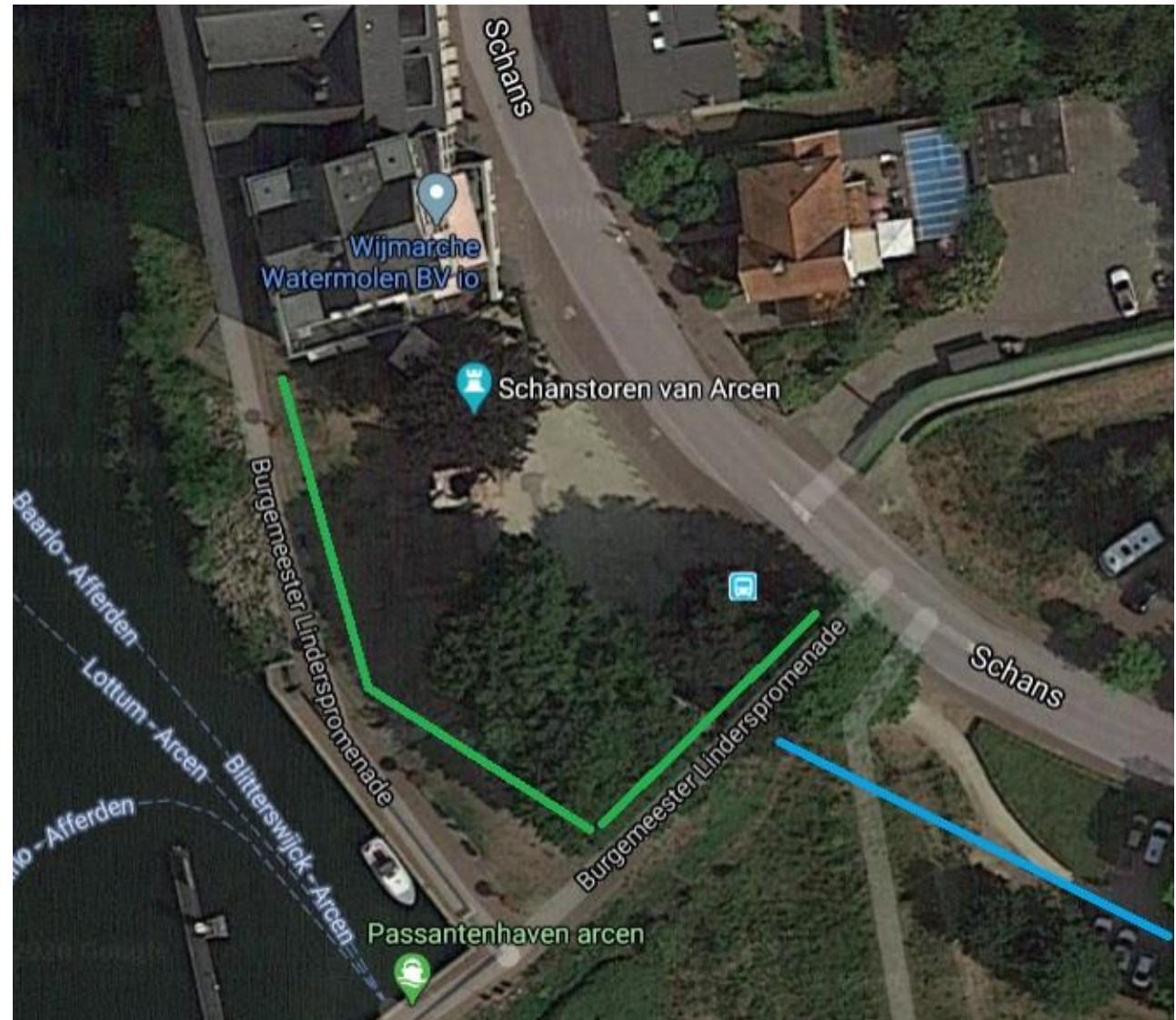
Tevens kan de relatie met de Kurversgraaf worden benadrukt door de lijnen van de gracht te laten doorlopen in bestrating van de Schans en het gebied bij de Schanstoren. Op dit moment ziet niemand wat de Kurversgraaf, ook een Rijksmonument, heeft betekend.

Aan de noordzijde van de Schanstoren kan een stadsmuur worden gecreëerd in combinatie met de nieuw aan te leggen kering. De afbeelding hiernaast geeft slechts een indicatie en een ontwerp dat in Arcen op zijn plaats is, moet in het HWBP worden bepaald. Een stadsmuur geeft een uitgelezen mogelijkheid om te benadrukken dat de schanstoren het begin is van het dorp. De schanstoren zou iets naar voren kunnen komen en het buiten dorps gedeelte van de kering zou bijvoorbeeld een andere kleur kunnen krijgen. Een ontwerpstudie van de kering zou de mogelijkheden in kaart moeten brengen.

De steilrand aan de zuidwestzijde van het gebied zou meer benadrukt kunnen worden. Deze “kaap” is zeer markant voor het gebied bij de schanstoren. Door de waterkering vanuit La Tour Meuse rechtdoor te trekken en aan de zuidwestzijde een kaap te creëren wordt het vestingverleden met tolrechten benadrukt. Belangrijk is dat de zichtlijn over de Maas open wordt gehouden. De kering zou hier moeten bestaan uit een muur met daarop vanaf het maaiveld een demontabele of oprijfbare kering. De voorgestelde kering is in groen aangegeven. In blauw is de dijk weergegeven die richting de Watermolen loopt. De aansluiting van deze dijk op de kering bij de Schanstoren moet nog worden onderzocht.

8.3 Creëren van een educatief verbindingpunt

Als eerder aangegeven zijn er tal van historische plekken die de moeite waard zijn om te bezoeken. Toeristen hebben echter geen enkel idee van het bestaan van deze plekken en waarschijnlijk vele Arcenaren ook niet. Er zijn verschillende manieren om de historie van Arcen te verbinden. Door dit op een eigentijdse manier te doen zal dit een kwaliteitsimpuls geven aan het toerisme in Arcen. Het gebied bij de Schanstoren is uitermate geschikt om een verbindingpunt te creëren. Op kleine schaal kan dit bovengronds. Op grotere schaal zou dit ondergronds kunnen plaatsvinden om de openheid van het gebied te behouden.

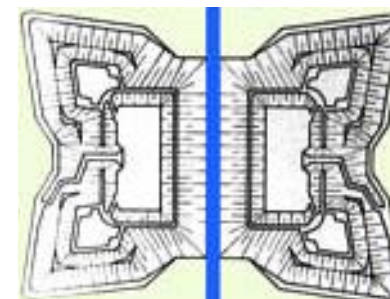
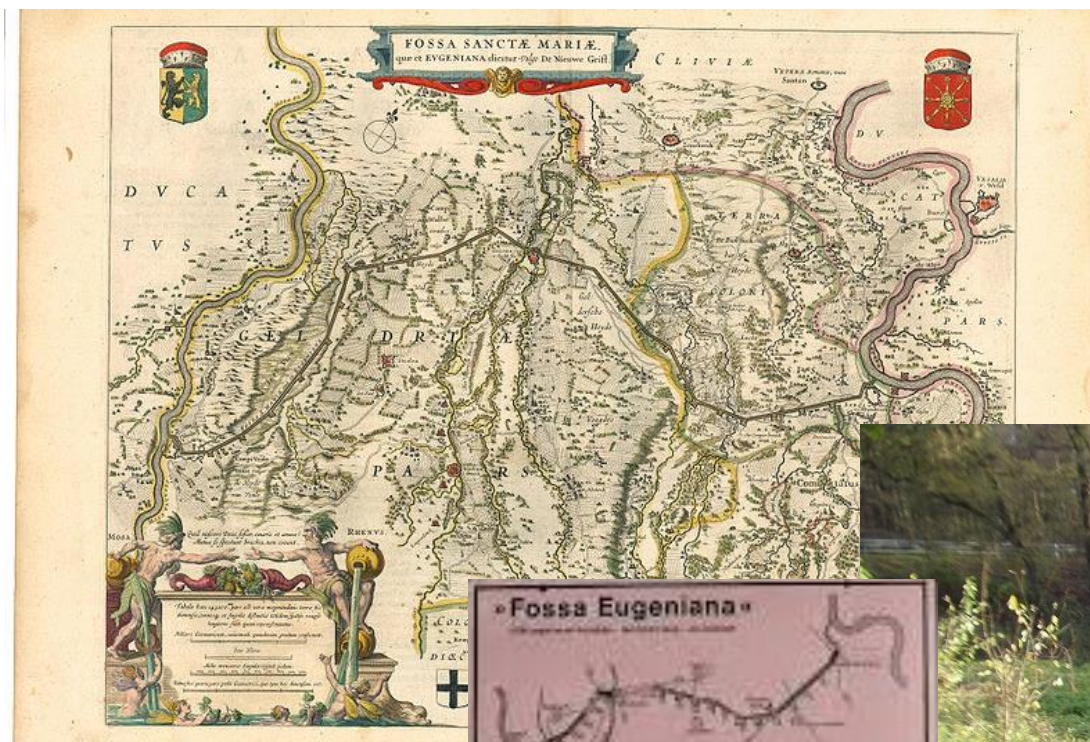

Een schijf met een projectievlak kan een kaart van Arcen en omgeving laten zien uit een bepaald tijdperk. Door aan de metalen ring te draaien reis je door de tijd en verandert de kaart. De verschillende historisch belangrijke zaken komen dan aan de orde.

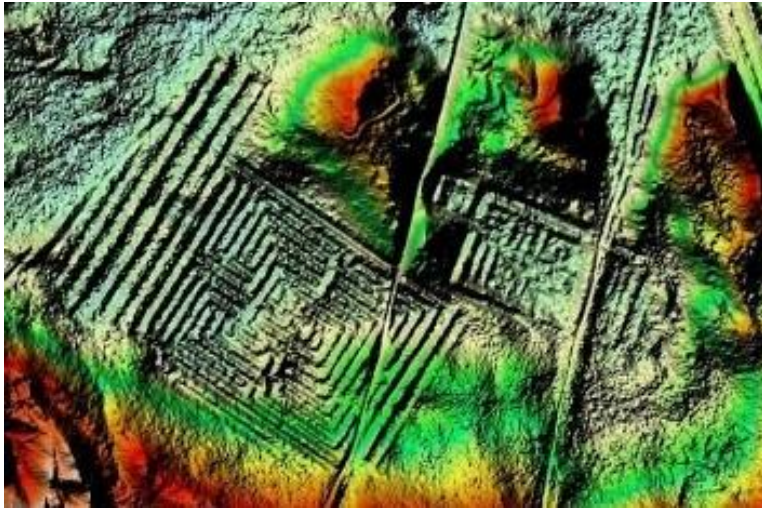
Door gebruik te maken van eigentijdse en traditionele middelen worden alle leeftijden bereikt. Natuurlijk houdt de geschiedenis van Arcen niet op bij de grens van Nederland met Duitsland. Door het euregionale karakter te benadrukken kunnen wellicht extra gelden gevonden worden om een educatief verbindingpunt te realiseren. Een verbindingpunt kan kleinschalig bovengronds worden gemaakt of in een grotere vorm ondergronds. Natuurlijk is hier ook weer verdere studie nodig.

Mogelijke zaken die met een educatief verbindingspunt kunnen worden toegelicht zijn echt legio. Een educatief verbindingspunt zou een mooi startpunt zijn voor fiets- en wandeltochten naar de historische plekken.

Bijvoorbeeld de Fossa Eugenia en fort Hazenpoot met een sterk Euregionaal karakter

Het kasteel met daarbij de watermolen, tiendschuur, theehuisje en de doolhof kunnen worden verbonden.

Een tocht via de Steening, waar de resten van een romeinse villa liggen, naar de Hamert met zijn vorstelijke grafheuvel wordt anders indien je de historie kent.

De meer recente historie kan via wandelingen door het dorp aan de hand van oude foto's de ogen openen voor Arcen door de jaren heen. De mogelijkheden zijn bijna oneindig. De tweede wereldoorlog, de overstromingen en andere zaken kunnen, mits goed belicht in een verbindingspunt, een mooie mogelijkheid zijn om Arcen meer op de kaart te zetten.

8.4 Moderniseren van het ongedwongen recreëren aan de Maas.

Aan de zuidwestkant van de kaap kan het talud uitgevoerd worden als trap waar mensen ongedwongen kunnen vertoeven en genieten van de natuur. Het weidse karakter van deze plek moet behouden blijven, ook uit historisch oogpunt.

9 Conclusie en aanbevelingen

Het gebied bij de Schanstoren heeft een grote potentie. Door het vestingverleden te benadrukken, een educatief verbindingspunt in te richten en het ongedwongen recreëren te moderniseren, kan het Arcen een boost geven. Niet al deze zaken hoeven op een korte termijn te worden gerealiseerd. Wat wel dringt is de vaststelling van het voorkeursalternatief in het HWBP van waterschap Limburg. Het monument moet worden beschermd tegen de hoogwaters en de mogelijkheden moeten worden opgehouden om het gebied in de toekomst te ontwikkelen. Om dit mogelijk te maken moet het gebied bij de schanstoren binnendijs worden gelegd. Met het benadrukken van het vestingverleden zou een begin kunnen worden gemaakt door de kering noord van de Schanstoren uit te voeren als stadsmuur en de Kurversgraaf optisch door te trekken over de Schans. Maak zo duidelijk dat het gebied bij de Schanstoren het begin is van het dorp. Het uitwerken van een educatief informatiepunt alsmede het benadrukken van de functie die de Schanstoren heeft gehad is een zaak van de middellange termijn. Het HWBP kan er tevens voor zorgen dat er een kwaliteitsimpuls komt voor de recreatie aan de Maas.

Aanbevelingen:

1. Leg het gebied bij de Schanstoren binnendijs om deze te beschermen tegen hoogwaters en kansen voor de toekomst te behouden.
2. Doe een ontwerpstudie naar de mogelijkheden om de kering een positieve bijdrage te laten leveren voor de aanblik van Arcen.
3. Laat het vestingverleden van Arcen terugkomen in de kering en zorg voor een compleet plaatje gezien vanaf de overzijde van de Maas.
4. Geef een kwaliteitsimpuls aan het recreëren aan de Maas.
5. Maak een goede wandelroute van de parkeerplaats van de Kasteeltuinen naar centrum Arcen.
6. Zoek een oplossing voor fietsers die aankomen met het fietsveer. Nu komen ze aan op een wandelpromenade en dat geeft conflicten.
7. Trek de Kurversgraaf visueel door over de Schans in het gebied van de Schanstoren.
8. Start een project om de vroegere functie van de Schanstoren duidelijk te maken.
9. Start een project om een educatief informatiepunt te realiseren.

10 Verantwoording proces

Deze visie is opgesteld door een werkgroep van de dorpsraad. De werkgroep bestaat uit Leonne Keulen, Petra Raijer, Will Scheepens, Stefan Hermans, Frans Peeters en Cecile van den Kroonenberg.

Daarna is de visie gecheckt met het bestuur van de dorpsraad en de stakeholders in Arcen. Vervolgens is de visie bekend gemaakt via de website van de dorpsraad en op social media. Hier hadden de inwoners van Arcen nog gelegenheid om te reageren. Helaas kan deze visie voorlopig niet op een openbare dorpsraad worden gepresenteerd door de maatregelen die gelden om de corona-crisis te beheersen. Vervolgens is de visie aangeboden aan de gemeente Venlo, meer specifiek de wethouders Boom (vrijtijdeconomie), Pollux (cultuur en hoogwaterbescherming), Peeters (erfgoed) en Roest (dorpwethouder).